

تهنها خودا بپه رستن وهیج هاویه شیکی بُو پریار مدهدن، واز له قسهی باوباپیرانتان بهینن، و فهرمانی پیمان ده کرد به نویز کردن، و راستگویی، داوین پاکی، و گهیاندی په یوندی خرمایه‌تی

له ئه بى سوفيان صه خر كورى حرب -ره زاي خواي لېيىت- ده لېيت: هەرقىل ووتى: فەرمانى چىتان پىدەكت؟
 (واته: مەبەستى پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم-)، ئەوپىش (ئه بى سوفيان) ووتى: ده لېيت: «تهنها خودا
 بپه رستين وهیج هاویه شیکی بُو پریار مدهدن، واز له قسهی باوباپیرانتان بهینن، و فەرمانى پیمان ده کرد به نویز
 كردن، و راستگویی، داوین پاکی-عيفه-ت، و گهیاندی په یوندی خرمایه‌تى».

[صححه] [بۇخارى و موسىلیم ھاوران لەسەرى]

ئەم فەرمۇودە بەناوبانگە باسى گفتۈگۆي ئەبو سوفيان صەخىرى كورى حرب -ره زاي خواي لېيىت- دەكت له گەل
 ھەرقىدا، ئەبو سوفيان لهو كاتىدا موشىك بۇو، له كاتىكى درەنگى زىانى پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- مسولمان
 بۇو له ماوهى نىوان رىكەوتى حودەبىيە وفەتحى مەككە، ئەبو سوفيان له گەل كۆممەلىك هاتن بُو لاي ھەرقىل له شام،
 وھەرقىل پادشاي نەسپانىيەكان بۇو لهو كاتىدا، تەورات وئىنجىل وكتىبەكانى پىشىوو خويىندبۇوە و وزايىارى ھەبۇو،
 پادشايىكى زىرەك بۇو، كاتىك بىستى ئەبو سوفيان وکۆممەلىك له حىجازەوە بەرەو شام دىن داواى كرد كە بانگ
 بىكىن، وېرسىيارى له حالى پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- ورەچەلەكى دەكىد، وېرسىيارى كرد سەبارەت به
 ھاوهلەنى وېزىزگەتنى ھاوهلەنى بُوي، وېرسىيارى سەبارەت به وەفادارى پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- كرد،
 پېرسىيارى ھەر شىتكى بىكىدەيە پىيان دەووت؛ بۆيە زانى كە ئەو پىغەمبەر يە كە كتىبەكانى پىشىو باسيان كردووه، بەلام
 -پەنا به خودا- به ھۆى خۆشەپىستى بُو مولك و دەسەلەتەكەي ئاماھە نەبۇو مسولمان بىت. لهو پېرسىيارانەي له ئەبو
 سوفيانى كرد ئەوهى كە پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- فەرمانى چىيان پىدەكت ئەوپىش ووتى فەرمانى ئەوهىان
 پىدەكت كە به تەنها (الله) بپه رستن وهیج هاویه شەھەرەتىكى بُو پریار نەدەن، وجگە له خودا كەس وشتى تر
 مەپەرسىن؛ نە فەرىشته ونە پىغەمبەر ونە بەرد ونە خۆر ونە مانگ، ونە هيچ شىتكى تر، پەرسىن تەنها بُو خودايە،
 ئەمېش بانگەوازى پىشىو ئەوپىش بىرىتىكى بُو پەرسىن بۇوە وېرسىيارى سەلەنەتەكەي ئەوهى باانگەوازە ھاتووه وھەكو
 پىغەمبەرانى پىشىو ئەوپىش بىرىتىكى بُو پەرسىن بۇوە وېرسىيارى سەلەنەتەكەي ئەوهى باانگەوازە ھاتووه وھەكى
 ودەلېيت: (واز له قسەي باوباپيرانتان بهینن)، وئەمېش لە بە ئاشكرا كردى بانگەوازى بُو ھەق، ئەوهى باوباپيرانيان له
 سەرى بۇون له بىت پەرسىن لە ھەر وشته جوانەكان؛ پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- فەرمانى چىيان نەكىد كە وازى
 باوباپيرانيان له سەرى بۇون له ھەر وشته جوانەكان؛ پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- فەرمانى چىيان نەكىد كە وازى
 لېيھىنن. ودەلېيت: (و فەرمانى پیمان دەكىد به نویز كردن)، نویز كردن پەيوەندىيە له نىوان بەندە وېرۇھەر دگارى،
 و مەزىتلىرىن پايدى ئىسلامە پاش شاھىدى دان، و بەھۆيەوە ئىماندار و كافر جىا دەكىتتەوە، ئەو پەيمانەي ئىمە له كافر
 و موشىركەكان جىا دەكائەوە بىرىتىكى بُو نویز كردن، ھەر وەكىو پىغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- دەفەرمۇيت: (العهد
 الـذى بىتنا و بينهم الصلاة، فمن تركه فقد كفر)، واته: (ئەو پەيمانەي له نىوان ئىمە وئەوانە بىرىتىكى بُو نویز كردن، ئەوەي
 واز له نویز كردن بەيەنن بُو كوفرى كردووه). ودەلېيت: (و فەرمانى پیمان دەكىد بُو راستگویى)، فەرمانى بە
 ئومەتەكەي دەكىد بەوهى كە راستگۇ بن، ھەر وەكىو خواي گەورە دەفەرمۇيت: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُوْنُوا
 مَعَ الصَّادِقِينَ} [التوبه: 119]. واته: {ئەي باوهەرداران تەقوای خواي گەورە بىخەن، وله گەل راستگوياندا بن، واته
 له گەل پىغەمبەرى خودا -صلى الله عليه وسلم- وھاوهلەنان بن -لە سەر رېبازى ئەوان بن-}، و راستگویى ھەر وشىتكى
 جوانە، دەبىت به دوو بەشەوە: راستگویى لە گەل خواي گەورە، و راستگویى لە گەل بەندە كانى خواي گەورە،

وھەر دووکیان بە وشیکی جوان و بەرزن. ودھلیت: (فەرمانی پیمان دەکرد بە داوین پاکی -عیفەت-)، عیفەت دوو جۆرە: 1/ عیفەت دوور بۇون لە شەھوەت و ئارەزۇوی حەرامى داوین. 2/ عیفەت دوور بۇون لە شەھوەتى حەرامى سك (حەرام خۆرى). يەكەميان: ئەوهەيە كە مەرۆڤ دوور بىت لەوانەيلىي حەرامكراوه وەكۆ زىنا و تىرىبازى دوور بۇون لە ھۆکارە كانى ئەنجامدانىيان وەكۆ نەزەر كردن و گۆيىگەرن و تىكەلاؤى وجگە لەمانە، دووھەميان: دوور بۇون لە شەھوەتى حەرامى سك (حەرام خۆرى) يان داوا نەكىردىن لە خەلکى، چونكە پرسىيار كردىن لە خەلکى جۆرىكە لە زەللىكى، چونكە پرسىياركار دەستى لە خوارەوهەيە وبەخشەر دەستى لە سەرەوهەيە، بۆيە نابىت پرسىيار لە ھېچ كەسىك بەكەيت مەگەر شىتىك نەبىت كە پىويىستە. ودھلیت: (وفەرمانى پیماندە كرد بە گەياندى پەيوەندى خزمایەتنى)، ئەميش ئەوهەيە كە مەرۆڤ پەيوەندى خزمایەتنى بگەيەنیت بە گۈيرەي پلهيان لە نزىكەوە بۆ دوور، بەرزرىنىيان دايىك و باوكە كە بالاترین پلهىيە و چاكەكارىيە، ودھبىت پەيوەندى خزمایەتنى بگەيەندرىت بە گۈيرەي نزىكى خزمەكان، برا لە پىش مامە، و مام لە پىش مامى باوكە، و پەيوەندى خزمایەتنى جىئىه جى دەكىرت بە ھەر شىوه و ھۆکارىك كە خەلکى ئەو سەرددەمە لە سەرى راھاتوون.

<https://sunnah.global/hadeeth/ku/show/3154>

